

Caruselul disimulărilor

Ocupația predilectă și cea mai răspîdită în lumea spectacolului realizat de Eugen Mercus cu piesa lui Bulgakov **Locuința Zoikăi** este, fără îndoială, disimularea. La diverse niveluri și în variate grade de intensitate, eroii — marginalizați cu bunăștiință și din proprie structură ori fals integrați socialmente — își ascund constant dorințele, caracterul, intențiile, ca într-un dans cu măști. Cînd izbucnesc, dezvăluindu-se, nu o fac într-o criză de sinceritate, ci doar înduioșat — lamentare ridicolă — de destinația potrivnică. Acești oameni din anii '20 (în plin nep, cînd o magmă socială este răscolită de speranța împlinirii arivismului și venalității sale) devin, în spectacol, esențializări pentru infirmități de caracter dintotdeauna și de pretutindeni. Pe măsură ce degingolada lor interioară se accelerează, accentele dramatice, traduse în cheie grotescă, își măresc intensitatea și puterea satirică. Fiecare gest disimulativ atrage după sine obligația următorului. Cu cît sînt mai multe lucruri de ascuns, cu atît se suprapun

Costache Băbii și Mircea Andreescu

măștile, iar personajele închipuie un eșafodaj de fețe false, care își pierd, în timp, singure, șirul disimulărilor. De fapt, nimeni nu are sentimentul duplicității ca expresie a contradicției cu societatea înconjurătoare; personajele cred în propria autenticitate și cameleonismul lor le apare ca firesc instinct de conservare. Întreaga trupă brașoveană își supune elanurile drămuirii exacte prin care Eugen Mercus stabilește diferențe și nuanțează, confruntînd formele, minuind abil jocul limbajului și potențînd ritmul. Se sprijină pe actori destoinici, portretizînd remarcabil, cum o fac, între alții, Mircea Andreescu (Gus) și Paula Ionescu (Zcia).

În mijlocul stratificării acesteia stă înfipt ca un pivot de carusel Aleksandr Tarasovici Ametistov, purtător a nenumărate identități, cu nume adevărat doar prin prezența actorului Costache Băbii. Reîntors pe scenă după mai bine de un an de absență, Costache Băbii își îmbracă trup și suflet în personalitatea lui Ametistov, cu o rară poftă de joc și spre o izbîndă interpretativă excepțională. Mimica, gesturile, tonurile, care compun personajul escrocului dezlănțuit, sînt, fiecare, un resort declanșator de ris salubru. Între erou și lume — în viziunea regizorului și interpretarea actorului — se produc coliziuni, întoarse în avantajul celui dinții pînă la prăbușirea finală. Domnind prin combinațiile sale peste locuința Zoikăi (ziua, casă de modă, seara, ceva mai tolerantă), în care-și găsește rostul și adăpostul o întreagă faună, eroul și actorul minuesc destine strîmbe spre mai mare strîmbătate. Și comedia lui Bulgakov, înrudită cu dramaturgia maiakovskiană, dar și cu scrișul lui Ilf și Petrov, apare, astăzi, un joc de travestiuri ale vidului sufletesc. Chiar dacă prin decorul Marfei Axenti este fixat spațiul geografic, iar prin costumele aceleiași, timpul acțiunii, liniile se prelungesc discret peste decenii și meridiane, iar comunicarea spectacolului aspiră spre generalizare.

Florica ICHIM

LOCUINȚA ZOIKAI de MIHAIL BULGAKOV • **TEATRUL DRAMATIC** din BRAȘOV • **Data premierei:** 10 martie 1988 • **În românește de** ZENO FODOR • **Regia:** EUGEN MERCUS • **Scenografia:** MARFA AXENTI • **Muzica și ilustrația muzicală:** RĂZVAN CERNAT • **Coregrafia:** PETRE COZLAC • **Distribuția:** PAULA IONESCU (Zoia Denisovna Pelț); GABI DAICU MIHAI (Maniușca); DAN SÂNDULESCU (Anisipin Zotikovici Portupea); ION JUGUREANU (Pavel Feodorovici Obolianinov); COSTACHE BABII (Aleksandr Tarasovici Ametistov); MIRCEA ANDREESCU (Boris Semionovici Gus); FLAVIUS CONSTANTINESCU (Gandzalin); GABRIEL SÂNDULESCU (Heruvim); MAIA INDRIEȘ (Croitoreasa); CONSTANȚA COMĂNOIU (Prima doamnă); MELANIA NICULESCU (A doua doamnă); LUMINIȚA BLĂNARU (Ala Vadimovna); IULIA GAVRIL (Maria Nikiforovna); DANIELA TRIFAN (Lizanka); MARIA RUCSANDRA DOBRE (Madam Ivanova); DAN DOBRE (Primul necunoscut); IOAN GEORGESCU (Al doilea necunoscut); GEORGE TUDOR (Al treilea necunoscut); MIHAI BĂLAS-JUJUCĂ (Al patrulea necunoscut); FLAVIUS CONSTANTINESCU (Un cadavru); E. MIHAILĂ BRAȘOVEANU (Robber).